

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/536,Wyklad-dr-Tomasza-Chincińskiego-Niemiecka-dywersja-w-Polsce-w-1939-r-Mit-czy-rze.html>
12.04.2026, 06:30

Wykład dr. Tomasza Chincińskiego „Niemiecka dywersja w Polsce w 1939 r. Mit czy rzeczywistość?” - Gdańsk 16 marca 2005 r.

Dnia 16 marca 2005 r. o godz. 16:00 w sali konferencyjnej gdańskiego Oddziału IPN odbył się wykład dr. Tomasza Chincińskiego (pracownika Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej IPN w Gdańsku Delegatura w Bydgoszczy) poświęcony niemieckiej dywersji w Polsce w 1939 r. Był to kolejny wykład otwarty z cyklu „Z materiałów IPN. Wykłady – świadkowie – dokumenty - filmy”. Wykład cieszył się dużym zainteresowaniem. Niemiecka dywersja w Polsce w 1939 r. była od samego początku przez propagandę hitlerowską ukrywana przed światową opinią publiczną. Stanowisko niemieckiej propagandy próbowało odpiąć polskie Ministerstwo Informacji i Dokumentacji, publikując zeznania świadków i nieliczne wtedy dostępne dokumenty potwierdzające niemiecką dywersję w Polsce w 1939 r.

Jednak poruszenie opinii publicznej na Zachodzie wywołały dopiero publikacje na łamach prasy amerykańskiej, która demaskowała niemiecką piątą kolumnę pisząc, że jej działania „w czasie wojny ujawniły zaskakujące rezultaty, szczególnie w Polsce, Norwegii i Holandii”.

Dopiero po zakończeniu drugiej wojny światowej powstały możliwości rzetelnego zbadania i opisanie problemu, jakim była niemiecka dywersja. Dr Tomasz Chinciński na podstawie zachowanych źródeł, zarówno tych już publikowanych, jak i na podstawie własnych badań prowadzonych w archiwach w Polsce i zagranicą, dokonał krytycznej rekonstrukcji wydarzeń, jakie miały miejsce w Polsce w 1939 r. Zachowane źródła, zarówno archiwa policji i kontrwywiadu II Rzeczypospolitej, jak i dokumentów służb specjalnych III Rzeszy, zdecydowanie potwierdzają, że niemieckie działania dywersyjne miały miejsce w Polsce w 1939 r. Działania te były starannie przygotowywane przez służby wywiadowcze i służby bezpieczeństwa III Rzeszy począwszy od marca 1939 r. Apogeum działań dywersyjnych prowadzonych przez Niemców przypadło na okres bezpośrednio poprzedzający rozpoczęcie przez III Rzeszę działań wojennych oraz pierwsze tygodnie wojny.